

Riktlinjer för sjukdomsforskning hos svin av ETU-svinexpertgruppen

Arbetsgruppen vill ge praktiska anvisningar till veterinärer som behandlar svin, om svin eller prover som tagits från svin ska skickas för utredning av orsaken till sjukdomen. Arbetsgruppen påminner om de så kallade klass 1 sjukdomar, från vilka djurhållningsplatsen måste vara fri från på nationella nivå i Sikava. Uppföljningen av dessa sjukdomar ska göras noggrant vid varje gårdsbesök, och om symtomen tyder på att det är fråga om dessa sjukdomar (grishosta, svindysenteri, skabb, salmonella eller nyssjuka) ska provtagningen alltid inledas och misstanken anmälas till Sikava. Dessutom, om svin måste behandlas upprepade gånger på gården på grund av samma typ av symptom eller om antimikrobiella läkemedel används som gruppmedicinering, t.ex. med foder eller dricksvatten för varje diagnos bör prover tas minst en gång om året för att kartlägga patogenen och resistenssituationen.

Anvisningarna har utarbetats och uppdaterats av de veterinära medlemmarna i ETU:s expertgrupp för svin, som är experter på veterinärbehandling av svin. I gruppen ingår representanter från Helsingfors universitet, Livsmedelsverket, slakteriindustrin och grispraktiker och ETT:s representanter.

Om symtomen hos svinen på gården (förhöjd dödlighet, allmän feber, blodiga hudförändringar, symptom från centrala nervsystemet osv.) ger anledning till misstanke om allvarlig sjukdom, ska veterinären kontakta länsveterinären vid regionförvaltningsverket.

Vid behov kan du be Livsmedelsverkets veterinärer om diagnostiska möjligheter att lösa problemsituationen (t.ex. val av provtyp).

De procenttal som anges i riktlinjerna är hämtade från bedömningsriktlinjerna i hälsovårdsgårdsbesök: Några = 1–5 %, Flertal = 6–10 %, Många >10 %.

Nedan följer instruktioner för varje djurgrupp:

Smågrisar	• diarré kan orsakas av en mängd olika orsaker (enterotoxisk <i>E. coli</i>, <i>Clostridium perfringens</i> typ A, rotavirus, coccidiosis), och de åtgärder som vidtas varierar beroende på patogen • resistens kan förekomma hos de patogener som orsakar artrit (t.ex. stafylokocker och <i>S. suis</i>) • Resistens kan förekomma hos de patogener som orsakar hudinfektioner (skorv hos grisar, <i>Staphylococcus hyicus</i>)

Avvanda smågrisar	Gastroenterit	Om en hög förekomst har observerats (hos mer än 10 % av djuren under ett besök på anläggningen) och/eller antimikrobiella medel (eller antibiotika) har överlåtits upprepade gånger för att behandla diarrésymtom, bör följande alternativa åtgärder vidtas: • Döda/avlivade, typiskt symtomatiska, omedicinerade smågrisar skickas från gården för obduktion till Livsmedelsverket • eller en veterinär utför obduktioner i fält och skickar vid behov tarmprover till Livsmedelsverket • eller en veterinär tar avföringsprover och skickar dem till Livsmedelsverket eller något annat laboratorium för analys, vid behov beaktas behovet av resistensbestämning
	Luftvägssymptom	Om en hög förekomst har observerats (hos mer än 10 % av djuren under ett besök på anläggningen) och/eller antimikrobiella medel (eller antibiotika) har överlåtits upprepade gånger för att behandla diarrésymtom, bör följande alternativa åtgärder vidtas: • Döda/avlivade, typiskt symtomatiska, omedicinerade smågrisar skickas från gården för obduktion till Livsmedelsverket • eller en veterinär utför obduktioner i fält och vid behov skickar hjärt- och lungförpackningar till Livsmedelsverket • eller en veterinär tar och skickar blodprover eller slemprover från näsborrarna till ett laboratorium för testning Vid misstanke om ett utbrott av svininfluensa är de bästa proverna för virustestning slemprover från näsborrarna som tas från svin som just har insjuknat (symtomen har bara börjat). För att utesluta misstanke om grishosta kan man ta blodprov för antikroppstester på grisar som har haft luftvägssymtom en längre tid
	Symtom på centrala nervsystemet	• om mer än 6 % av djuren som observeras under gårdsbesöket har symptom, skickas döda/avlivade djur till Livsmedelsverket för öppnande
	Efterbliven i tillväxt (pellegris)	Om det har observerats minst flera (mer än 6 % av djuren): • Undersök situationen med hjälp av fältöppningar (eller fältobduktioner) och/eller laboratorieprover.
	Sjukdomar i benen	Om det har observerats flera (mer än 10 % av djuren under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna, t.ex. svinhusmiljö och behandling • vid behov utföra fältobduktioner och/eller skicka prover från smågrisar eller benprov till Livsmedelsverket för undersökning
	Svansbitning	Om flera har observerats (mer än 10 % av djuren under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna till svansbitning

Slaktsvin	Gastroenterit	Om man har observerat en stor mängd (mer än 10 % av djuren under ett gårdsbesök) och/eller långvarig medicinering har krävts på gården, eller om antalet symtom plötsligt har ökat, särskilt efter den första månaden av uppfödningen, bör följande åtgärder vidtas: • Döda/avlivade, typiskt symtomatiska, omedicinerade svin skickas från gården för obduktion till Livsmedelsverket • eller en veterinär utför fältobduktioner och vid behov skickar tarmprover till Livsmedelsverket • eller en veterinär tar avföringsprover och skickar dem till Livsmedelsverket eller något annat laboratorium för analys, vid behov beaktas behovet av resistensbestämning
	Luftvägssymtom	Om flera har observerats (mer än 10 % av djuren under ett besök på gården) bör följande alternativa åtgärder vidtas: • Döda/avlivade, typiskt symtomatiska, omedicinerade svin skickas från gården för obduktion till Livsmedelsverket • eller en veterinär utför fältobduktioner och vid behov skickar hjärt- och lungförpackningar till Livsmedelsverket) • eller en veterinär tar och skickar blod- eller slemprover från näsborrarna till ett laboratorium för testning Vid misstanke om ett utbrott av svininfluensa är de bästa proverna för virustestning slemprover från näsborrarna som tas från svin som just har insjuknat (symtomen har bara börjat) För att utesluta misstanke om grishosta kan man ta blodprov för antikroppstester på grisar som har haft luftvägssymtom en längre tid
	Symtom på centrala nervsystemet	Om flera djur har observerats (mer än 6 % av djuren under ett besök på gården) ska följande åtgärder vidtas: • döda/avlivade djur skickas från gården för obduktion till Livsmedelsverket
	Slaktsvin, efterbliven i tillväxt	Om flera djur observerats (mer än 6 % av djuren) • Undersök situationen antingen med hjälp av fältobduktioner och/eller laboratorieprover.
	Sjukdomar i benen	Om flera har observerats (mer än 10 % av djuren under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna, t.ex. tillstånd och behandling • vid behov utföra fältobduktioner eller skicka prover till Livsmedelsverket för undersökning (hela djur, fotprover)
	Svansbitning	Om flera har observerats (mer än 10 % av djuren under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna till svansbitning

Suggor	Symtom mjölkfeber på	Om flera (mer än 6 % under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna till t.ex. utfodring, vattenförsörjning och dess kvalitet på suggans drickplats, suggornas konditionsklasser, grisningshygien osv.
	Flytningar	Om flera (mer än 6 % under ett gårdsbesök) • Ta reda på orsakerna, undersök t.ex. grisningshygien och kontrollera fertilitetsresultaten för att se hur allvarlig situationen är och vilket behovet är av provtagning (t.ex. köns- och urinpaket från borttagna suggor)
	Kronisk mastit	Om ett fåtal (mer än 1 % under ett gårdsbesök) ◦ Diskutera utmönstring av suggor, golvkonstruktioner, hygien och skötselrutiner
	Kastning	Om flera (mer än 6 % under ett gårdsbesök) • Inled en utredning av helhetssituationen (t.ex. vaccinationspraxis och andra symtom) och behovet av provtagning (fosterprover och avkommor till Livsmedelsverket, vid behov blodprov till Livsmedelsverket för att utesluta allvarligare infektioner med antikroppstester) ◦ skicka tillräckligt många representativa prover och om orsaken till kastningarna inte omedelbart klarar, skicka fler prover vid behov
	Problem relaterade till benen (artrit, klövskador, andra)	Om flera (mer än 6 % under ett gårdsbesök) • Ta reda på t.ex. golv- och boxkonstruktioner, metoder för gruppering av djur, medicinering, användning av sjukboxar, utmönstringsorsaker, resultat av köttbesiktning
	Luftvägssymtom	Om flera har observerats (mer än 6 % under ett gårdsbesök) eller enstaka fall med allvarliga symtom • reagera och ta reda på symtomen i andra åldersgrupper och börja ta prover vid behov (t.ex. hjärt-lungförpackningar, slemprover från näsborrarna, blodprov)
	Diarré	Om flera har observerats (mer än 6 % under ett gårdsbesök) eller enstaka fall med allvarliga symtom • reagera och utreda symtomen hos andra åldersgrupper och vid behov inleda provtagning (prover från andra åldersgrupper eller avföringsprover, t.ex. från suggor på ströbädden för parasittestning)
	Dermatit	Om du misstänker skabb, kontakta Sikava
	Konditionsklass	Om det finns suggor i konditionsklass 1–2, titta på utfodringen